

Hyvinvointialoite, Hyvinvointialueen hankintojen eettisyyden varmistaminen

Kävimme asiaa läpi lääkevalmisteiden ja lääkinnällisten laitteiden osalta näistä vastaavien asiantuntijaryhmien kanssa.

Tilanne on Pohjois-Savon hyvinvointialueen osalta sen kaltainen, ettei hyvinvointialueen ole mahdollista lopettaa Israelilaisten yritysten tuotteiden ostamista, koska osalle ei ole vaihtoehtoja. Ostot eivät euromääräisesti ole merkittäviä, mutta ne edustavat potilaiden hoidossa tarvittavia kriittisen tärkeitä tuotteita ja valmisteita.

Lääketeollisuus on Israelissa vahvaa, joten heidän edustamansa tuotteet ovat mukana kilpailutuksissa monen tuotteen osalta. Ne ovat niissä myös menestyneet ja hankintasopimuksia on voimassa myös Pohjois-Savon hyvinvointialueella. Teva on maailman suurin geneeristen lääkkeiden valmistaja ja heillä apukauppanimillä ovat Ratiopharm ja Actavis. Pohjois-Savon hyvinvointialueella on voimassa olevia sopimuksia kymmenien lääkevalmisteiden osalta Teva Finland Oy kanssa. Kyseiset valmisteet on korvattavissa kilpailuttamalla ne uudelleen, mutta kesken sopimuskauden sopimuksen päättäminen on vaikeaa. Boikotointi ilman lainsäädännöllistä velvoitetta johtaisi sanktioihin sopimusrikkomusten vuoksi ja todennäköisesti kustannusten nousuun näiden tuotteiden osalta.

Laitehankinnoissa on lisäksi huomioitava, että lääkinnällisten laitteiden käyttöikä on usein hyvin pitkä, jopa yli 10 vuotta. Sopimuskauden aikana tarvitaan laitesidonnaisia varaosia ja tarvikkeita, jolloin ei pääsääntöisesti ole mahdollista kuin jatkaa yhteistyötä saman yrityksen kanssa, jolta laite on hankittu. Tämän vuoksi olemme pitkäänkin kiinni myös sellaisissa Israel -omisteisten yritysten kanssa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen toimintaperiaatteet ovat; Lainsäädännön noudattaminen ja hyvä hallintotapa, Sosiaalinen vastuu ja yhdenvertaisuus, Ympäristövaikutusten huomioiminen sekä taloudellinen vastuu. Samoja periaatteita edellytetään kaikessa toiminnassa mukaan lukien hankintojen toteuttaminen. Samoja periaatteita edellytetään myös yhteistyökumppanien noudattavan. Vastuullisuuteen liittyvät vaatimukset, kriteerit ja seuranta määritellään tarvittaessa hankinta- ja sopimusasiakirjoissa (esimerkiksi puitesopimuksissa, palvelusopimuksissa tai palvelukuvauksissa).

Pohjois-Savon hyvinvointialueelle tehdään parhaillaan vastuullisuuspolitiikkaa ja -ohjelmaa sekä niihin liittyen vastuullisuussitoumusta. Nämä on tarkoitus saada hyväksytyksi vuoden 2026 aikana. Vastuullisuuslinjausten perustana on, että hyvinvointialue huomioi toimintansa ekologiset, sosiaaliset, taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset osana strategista, taktista ja operatiivista johtamista. Näiden tarkoituksena on toimia linkkinä strategisen ohjauksen ja sopimusyhteistyön välillä lisäten läpinäkyvyyttä yhteistyössä sekä ennakoitavuutta hankinnoissa ja kumppanuuksissa. Näin ollen vastuullisuuslinjausten osana tulee huomioitua myös hankintojen vastuullisuus sisältäen eettinen näkökulma organisaation tasolla vielä vuoden 2026 aikana.